

Økologikontrollen i år 2017

Denne rapport beskriver resultaterne af økologikontrollen udført i Danmark i 2017 i henhold til EU's økologiforordning¹, jf. bekendtgørelsen om økologiske fødevarer og økologisk akvakultur m.v.^{2,3}

Økologikontrollen udføres af Fødevarestyrelsens kontrolenheder.

Rapporten omhandler ikke kontrollen i storkøkkener i henhold til bekendtgørelsen om økologisk storkøkkendrift⁴.

Antal virksomheder omfattet af kontrolordningen:

TABEL 1

Antal virksomheder, herunder nye og ophørte, fordelt på virksomhedstyper

Virksomhedstyper	Ultimo 2016	Nye	Ophørte	Ultimo 2017	Tilvækst	Tilvækst i procent
Primærvirksomheder mv.*	37	4	10	31	-6	-16
Detailvirksomheder	261	63	72	252	9	3
Engrosvirksomheder	1601	323	206	1718	117	7
• Uden behandling	1020	218	143	1095	75	7
• Med behandling	581	105	63	623	42	7
I alt	1899	390	288	2001	102	5

*Primærvirksomheder m.v.: Akvakulturbrug, spirevirksomhed samt forhandling af petfood med animalsk indhold

¹ Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 af 28. juni 2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2092/91

² Bekendtgørelse nr. 1404 af 3. december 2015 om økologiske fødevarer og økologisk akvakultur m.v.

³ Jf. data udtrukket fra Fødevarestyrelsens IT-systemer juli 2018.

⁴ Bekendtgørelse nr. 420 af 24. april 2013 om økologisk storkøkkendrift

TABEL 2**Antal virksomheder omfattet af økologikontrolordningen*, 2007 -2017**

	Primærvirksomheder**	Engrosvirksomheder med behandling	Engrosvirksomheder uden behandling	Detailvirksomheder	Virksomheder i alt
2007	6	267	323	138	734
2008	5	325	419	167	916
2009	5	348	433	186	972
2010	7	365	530	209	1111
2011	9	377	524	202	1112
2012	11	394	648	200	1253
2013	16	430	699	217	1362
2014	24	457	755	216	1452
2015	26	514	850	256	1646
2016	37	581	1020	261	1899
2017	31	623	1095	252	2001

* Antal virksomheder pr. 31. december det pågældende år.

** *Primærvirksomheder m.v.*: Akvakulturbrug og virksomheder med spireproduktion eller forhandling af petfood med animalsk indhold

Kontrollens dækning af relevante kontrolpunkter

Ifølge EU's økologiforordning¹ skal virksomheder omfattet af økologikontrol modtage mindst ét årligt fysisk kontrolbesøg. Da den danske økologikontrol bliver udført som en integreret del af den generelle fødevarerkontrol sikres grundlæggende en meget bred kontroldækning, ofte med flere årlige kontrolbesøg, jf. den gældende vejledning om kontrolfrekvenser i henhold til fødevarerlovgivningen. Tilsynsfrekvenserne for fødevarerkontrollen fastlægges ud fra en vurdering af risiko og væsentlighed, dvs. f.eks. ud fra virksomhedens størrelse, kompleksitet og tidligere kontrolresultater.

Udover de generelle retningslinjer for kontrolfrekvenser i henhold til fødevarerlovgivningen, er der i vejledningen om økologikontrol fastlagt, at der i løbet af et kalenderår skal udføres stikprøvekontrol inden for en række nærmere definerede kontrolområder. Dette krav gælder for virksomhederne, som har været omfattet af økologikontrolordningen i hele kalenderåret. I 2017 er dette opfyldt for 99,7 % af virksomhederne⁵.

⁵ Antallet af virksomheder, der har været omfattet af økologikontrol i hele kalenderåret, er 1533, og der er gennemført den foreskrevne økologikontrol på i alt 1529 af disse – svarende til 99,7 %. For så vidt angår de ikke-kontrollerede virksomheder er én ophørt under økologikontrolordningen primo 2018 og de øvrige har fået gennemført kontrollen primo 2018.

Overtrædelser og sagsopfølgning

TABEL 3

Overtrædelser hos virksomheder under økologikontrol, der har medført indskærpelser, påbud eller forbud samt bødeforlæg, politianmeldelser eller periodevise forbud mod salg af økologiske fødevarer

Virksomhedstyper	Antal overtrædelser*	Antal virksomheder ultimo 2017	Antal overtrædelser i % af antal virksomheder
Primærvirksomheder	0	31	0
Detailvirksomheder	19	252	7,5
Engrosvirksomheder	109	1718	6,3
• uden behandling	45	1095	4,1
• med behandling	64	623	10,2
I alt	128	2001	6,4

*: De 128 overtrædelser er konstateret hos i alt 92 virksomheder, idet der er konstateret af 2 eller flere overtrædelser på nogle af virksomhederne.

TABEL 4:

Overtrædelser hos ikke-økologikontrollerede virksomheder, der har medført indskærpelser, påbud eller forbud samt bødeforlæg, politianmeldelser eller periodevise forbud mod salg af økologiske fødevarer

Virksomhedstyper	Antal overtrædelser
Primærvirksomheder	1
Detailvirksomheder	15
Engrosvirksomheder	36
• uden behandling	30
• med behandling	6
I alt	52

TABEL 5

Overtrædelser hos virksomheder under økologikontrol fordelt på sagsopfølgings-/sanktioneringskategorier og kontrolområder

	Regnskab	Dokumentation / modtagekontrol	Anmeldelse	Mærkning/ produkt sammensætning	Import	Adskillelse	I alt
Indskærpelser	34	26	9	33	10	3	115
Påbud/forbud	0	1	1	2	3	0	7
Bødeforlæg, politianmeldelser	4	0	1	0	1	0	6
I alt	38	27	11	35	14	3	128

TABEL 6

Overtrædelser hos ikke-økologikontrollerede virksomheder fordelt på sagsopfølgings-/sanktioneringskategorier og kontrolområder af ikke økologikontrollerede virksomheder

	Anmeldelse	Mærkning	I alt
Indskærpelser	51	0	51
Påbud/forbud	0	0	0
Bødeforlæg, politianmeldelser	1	0	1
I alt	52	0	52

TABEL 7

Alle overtrædelser fordelt på kontrolområder

Virksomheds-typer	Regnskab	Dokumentation /modtagekontrol	Mærkning/produkt sammensætning	Import	Adskillelse	Anmeldelse	I alt
Primærvirksomheder	0	0	0	0	0	0	0
Detailvirksomheder	7	3	5	2	0	16	33
Engrosvirksomheder							
• uden behandling	9	11	11	9	0	34	74
• med behandling	22	13	19	3	3	13	73
I alt	38	27	35	14	3	63	180

TABEL 8

”Overtrædelsesprocenten” med udgangspunkt i alle overtrædelser, bortset fra overtrædelser, der kun har medført indskærpelser, for årene 2007 – 2017

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antal virksomheder under økologikontrol	734	916	972	1111	1112	1253	1362	1452	1646	1899	2001
Antal overtrædelser	6	12	3	6	5	5	10	12	7	6	13
Overtrædelsesprocent	0,8	1,3	0,3	0,5	0,4	0,4	0,7	0,8	0,4	0,3	0,6

Antal virksomheder: Antal virksomheder omfattet af økologikontrolordningen pr. 31. december

Overtrædelsesprocent: 100 x antal overtrædelser / antal virksomheder

TABEL 9**”Overtrædelsesprocenten” med udgangspunkt i alle overtrædelser for årene 2012 – 2017**

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antal virksomheder under økologikontrol	1253	1362	1452	1646	1899	2001
Antal overtrædelser	99	125	113	141	171	180
Overtrædelsesprocent	7,9	9,2	7,8	8,6	9,0	9,0

Antal virksomheder: Antal virksomheder omfattet af økologikontrolordningen pr. 31. december

Overtrædelsesprocent: 100 x antal overtrædelser / antal virksomheder

Konklusion

Der ses i lighed med de foregående år relativt få overtrædelser, der har givet anledning til sanktionerne påbud/forbud, bødeforlæg, politianmeldelse eller periodevise forbud mod salg af økologiske fødevarer. Opgørelsen viser, at der lige som ved den øvrige fødevarekontrol, gives relativt mange indskærpelser.

For virksomheder under økologikontrol vedrører overtrædelserne primært *regnskab/dokumentation*, men også i høj grad *mærkning/sammensætning* samt *import og anmeldelse* (dvs. påbegyndelse af nye/ændrede aktiviteter uden anmeldelse).

Overtrædelsesresultaterne anvendes løbende, bl.a. ved planlægning af Fødevestyrelsens kontrolkampagner. I 2014 gennemførtes således en kontrolkampagne vedr. økologiregnskab/dokumentation, hvor også indgik kontrol af, at aktiviteter var korrekt anmeldt og omfattet af procedurerne nævnt i virksomhedens økologirapport, i 2015 en kampagne vedr. reglerne om indhold og sammensætning af økologiske fødevarer og i 2016 en kampagne, hvor der indgik særlig kontrol af, at ikke-økologikontrollerede virksomheders anmeldte økologiaktiviteter i overensstemmelse med reglerne. Primo 2018 er gennemført en kampagne, der både omfattede kontrol af mærkning af detailpakninger, samt efterfølgende ekstra kontrol af balanceregnskab blandt virksomhederne, som havde mærket forkert.

Kontrolkampagnerne afrapporteres særskilt.

Overordnet set vurderes det, at resultatet vedrørende den gennemførte økologikontrol på alle⁵ de økologikontrolkrævende virksomheder samt det relativt lille antal overtrædelser, er et udtryk for, at økologikontrollen fungerer tilfredsstillende, dvs. er effektiv og forebyggende.